

การประเมินโครงการเสริมสร้างจิตอาสาเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนโรงเรียน
บ้านเมืองแก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4*

THE EVALUATION OF THE PROJECT STRENGTHEN VOLUNTEER TO DEVELOP
STUDENTS' SOCIAL SKILLS OF BANMUANGKAE SCHOOL UNDER THE OFFICE
OF BURIRAM PRIMARY EDUCATION AREA 4

พรธิตา ชนะเทพ¹, ภาณุวิชญ์ ทาวงษ์ยศ² และสายฟ้า หาสีสุข³

Pornthita Chanathep¹, Panuwit Thawongyod² and Saifa Haseesuk³

โรงเรียนบ้านเมืองแก^{1,2,3}

Banmuangkae School^{1,2,3}

Email : Sky.saifa20@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1)ประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ของโครงการเสริมสร้างจิตอาสาเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนโรงเรียนบ้านเมืองแก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 2)ศึกษาผลกระทบ ประสิทธิภาพ ความยั่งยืน และการถ่ายโยงความรู้ 3)ประเมินความพึงพอใจ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งหมด 144 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามการประเมินโครงการ มีความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.95 แบบสอบถามด้านผลผลิตมีความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.95 แบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจ มีความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1)ผลการประเมินประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน 2)ผลการศึกษาผลกระทบ ประสิทธิภาพ ความยั่งยืน และการถ่ายโยงความรู้ โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน 3)ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการเสริมสร้างจิตอาสาเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนโรงเรียนบ้านเมืองแก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การประเมินโครงการ; จิตอาสา; ทักษะทางสังคม

*Received: May 18, 2021; Revised: August 11, 2021; Accepted: August 22, 2021

ABSTRACT

The Assessment aims to 1) Evaluation of context, input, process and product of the project strengthen volunteer to develop students' social skills of Banmuangkae School under the office of Buriram primary education area 4. 2) Study the impact effectiveness sustainability and transportability.3) Assessment satisfaction. Assessments were Students, Teachers, and Basic education committees 144 persons by stratified random sampling. Used tools: Project assessment questionnaire the reliability levels were 0.95, Evaluation questionnaire the reliability levels were 0.95and satisfaction questionnaire the reliability levels were 0.97. The statistics used in the quantitative data analysis including percentage, mean, standard deviation.

The results were as follows: 1) the results of The Evaluation of Evaluation of Context, Input, Process and Productas a whole were at highest level in all aspects. 2) Study results impact effectiveness sustainability and transportability overall, the opinions were at the highest level in all aspects. 3) The results of the assessment The satisfaction forwards project strengthen volunteer to develop students' social skills of Banmuangkae School under the office of Buriram primary education area 4 as a whole was at highest level.

Keywords : Project Evaluation; Volunteer; Social Skill

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางเทคโนโลยีทำให้ประเทศไทยต้องเร่งพัฒนาตนเอง เพื่อให้ทันการเปลี่ยนแปลงและสามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ ซึ่งกระแสการเร่งพัฒนาและสภาพเศรษฐกิจที่ต้องแข่งขันทำให้คนไทยเกิดการแข่งขันท้าทายมากขึ้น เกิดการเอาใจใส่เปรียบซึ่งกันและกัน แสวงหาผลประโยชน์ให้กับ ตนเองมากกว่าส่วนรวม ขาดคุณธรรมจริยธรรม ขาดสมดุลทางด้านจิตใจและวัตถุโดยมีความโน้มเอียงไปนิยมวัตถุมากกว่าจิตใจมากขึ้น (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552)และในยุคโลกาภิวัตน์ทำให้เกิดการไหลบ่าของกระแสวัฒนธรรมต่างชาติเป็นสาเหตุให้สังคมไทยเกิดการปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็วตามกระแสโลก สังคมไทยในอดีตที่เคยสงบร่มเย็นด้วยศาสนาและวัฒนธรรมไทยกลายเป็นสังคมแห่งการบริโภค ส่งผลให้วิถีชีวิตที่เคยเรียบง่ายประณีตประนอม ช่วยเหลือเกื้อกูลกันกลายเป็นการแก่งแย่งแข่งขันแสวงหาอำนาจและวัตถุเงินตรา (ชลายุทธ์ ครุฑเมือง และนิออน พิณประดิษฐ์, 2551) จิตสาธารณะพัฒนามาจากความรู้ความคิด ประสบการณ์ทางสังคม การอบรม สั่งสอนและการมีปฏิสัมพันธ์กันในครอบครัวหรือสังคม ทำให้เกิดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองและการปฏิบัติตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม (วิทยา พัฒนา สีหา และคณะ, 2552) เป็นการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อส่วนรวม (ยุทธนา วรณปิติกุลและสุพิทา เรืองจิต, 2542) มีความปรารถนาที่จะช่วยแก้ปัญหาให้แก่ผู้อื่นหรือสังคม (หฤทัย อาจปฐ, 2544) ปัจจุบันจะเห็นความพยายามในการปลูกฝังเรื่องจิตสาธารณะในสังคมไทย ปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) หมวด 1 บททั่วไปที่ว่าด้วยความมุ่งหมาย และมาตรา 7 ซึ่งมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องในด้านต่างๆ รวมถึงการรู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม และของประเทศชาติผ่านกระบวนการเรียนรู้โดยมีการกำหนดตัวบ่งชี้ 1.5 คุณธรรมจิตสาธารณะ และจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย

และพลโลกเป็นคุณลักษณะประการหนึ่งของคนไทยที่พึงประสงค์ และในมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐาน 1 ได้กำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่พัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็น “คนเก่งคนดีและ มีความสุข” โดยมีการพัฒนาที่เหมาะสมกับช่วงวัยอย่างเป็นธรรมชาติและเต็มศักยภาพตรงตามความต้องการ ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจสติปัญญา มีความรู้และ ทักษะการเรียนรู้จากการปฏิบัติอย่างมีส่วนร่วมที่จำเป็นและเพียงพอต่อการดำรงชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548)

ทักษะทางสังคม (Social skills) จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ด้วยเป็นความสามารถที่ซับซ้อนในด้านการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเพื่อเพิ่มการสนับสนุนในเชิงบวกและลดความรุนแรงจากการลงโทษ โดยบุคคลอื่นหรือสังคม เป็นพฤติกรรมทางสังคมที่สามารถเรียนรู้ได้ เกี่ยวข้องกับความสามารถในการริเริ่ม (Initiate)พยายามดำรงอยู่คงไว้หรือรักษา (Maintain) ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ความสัมพันธ์ทางสังคม การติดต่อสื่อสารทางสังคม และเกี่ยวข้องกับความสามารถทางปัญญาสังคม การตระหนักทางสังคม และแรงจูงใจทางสังคม (Little,Swangler and Akin-Little, 2017)และทักษะทางสังคมเป็นความสามารถของบุคคลในการใช้ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายและความต้องการของตนเอง และในขณะเดียวกันก็ต้องพิจารณาเพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายและความต้องการของบุคคลอื่น เกี่ยวข้องกับความสามารถในด้านความเข้าใจบริบททางสังคมความสามารถด้านการวางแผน ความสามารถด้านการปรับตัวและการปฏิบัติเพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคมไปในแนวทางที่พึงประสงค์(Laugeson et al, 2015; Runjic, Prcic and Alimovic, 2015) การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของโรงเรียนบ้านเมืองแกมีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้มีโอกาสพัฒนาตนเองด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ จิตอาสาตามแนวพระราชดำริ โดยใช้หลักธรรมเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ทำให้เห็นคุณค่าของการทำความดี ซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคม ก่อให้เกิดความรู้สึกที่ดี มีความหวัง และกำลังใจในการดำรงตนในฐานะนักเรียนที่มีคุณภาพ และเป็นเยาวชนที่ดีของประเทศชาติ (โรงเรียนบ้านเมืองแก, 2565)

ดังนั้น ผู้ประเมินในฐานะผู้รับผิดชอบโครงการจิตอาสาของโรงเรียนบ้านเมืองแก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จึงขับเคลื่อนโครงการดังกล่าวและมีการประเมินโครงการโดยประยุกต์ใช้การประเมินรูปแบบซีพีพี (CIPP model) ในการประเมินดังกล่าวประกอบด้วย การประเมินสภาพแวดล้อม การประเมินปัจจัยเบื้องต้น การประเมินกระบวนการ และการประเมินผลผลิต (ทิตินา แคมมณี, 2546; สมคิด พรหมจ้อย, 2552; Stufflebeam and Daniel, 2003) และรูปแบบการประเมิน CIPIEST เป็นส่วนปรับขยายของรูปแบบการประเมิน CIPP โดยปรับขยายการประเมินผลผลิตออกเป็นการประเมินผลกระทบ การประเมินประสิทธิผล การประเมินความยั่งยืน และการประเมินการถ่ายทอดส่งต่อ เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้อง ได้แนวทางในการจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม จิตอาสาเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมให้แก่นักเรียนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ของโครงการเสริมสร้างจิตอาสาเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนโรงเรียนบ้านเมืองแก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

2.2 เพื่อศึกษาผลกระทบ (Impact) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ความยั่งยืน (Sustainability) และการถ่ายโอนความรู้ (Transportability) ของโครงการเสริมสร้างจิตอาสาเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนโรงเรียนบ้านเมืองแก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

2.3 เพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการเสริมสร้างจิตอาสาเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนโรงเรียนบ้านเมืองแก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้ทราบผลการประเมินโครงการเสริมสร้างจิตอาสาเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนโรงเรียนบ้านเมืองแก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เป็นการติดตามตรวจสอบการจัดกิจกรรมในโครงการเสริมสร้างจิตอาสาเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนโรงเรียนบ้านเมืองแก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ที่ถูกต้องครอบคลุมกระบวนการสำคัญของการดำเนินโครงการทั้งในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ผลกระทบ (Impact) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ความยั่งยืน (Sustainability) และ การถ่ายโอนความรู้ (Transportability) จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ และสามารถนำมาข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงพัฒนาการดำเนินโครงการต่อไป

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การประเมินโครงการเสริมสร้างจิตอาสาเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนโรงเรียนบ้านเมืองแก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ดำเนินการ ดังนี้ ประชากร ได้แก่ นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปีการศึกษา 2565รวมทั้งหมด 230 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปีการศึกษา 2565 รวมทั้งหมด 144 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1)แบบสอบถามประเมินโครงการแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC) เท่ากับ 0.80 – 1.00 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 และมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.55-0.88 2) แบบสอบถาม ด้านผลลัพธ์ แบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC) เท่ากับ 0.80 – 1.00 ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.95 และมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.55-0.87 3)แบบสอบถามความพึงพอใจ แบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC) เท่ากับ 0.80 – 1.00 ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.97 และมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.52-0.87 3)การรวบรวมข้อมูล 1 คณะผู้ประเมินเสนอและดำเนินกิจกรรมตามโครงการเสริมสร้างจิตอาสาเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนโรงเรียนบ้านเมืองแก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 2)คณะผู้ประเมินนำแบบประเมินโครงการ แบบสอบถามด้านผลลัพธ์ และแบบประเมินความพึงพอใจไปให้กลุ่มตัวอย่างประเมินหลังจากโครงการเสร็จสิ้น จำนวน 144 ฉบับ 3)คณะผู้ประเมินรับแบบประเมินคืนด้วยตนเอง และได้รับกลับคืนมาจำนวน 144 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 4)คณะผู้ประเมินตรวจสอบความเรียบร้อยและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามประเมิน 5)คณะผู้ประเมินนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป การวิเคราะห์ข้อมูล 1)คณะผู้

ประเมินดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทุกฉบับในตอนต้นที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละแล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียงท้ายตาราง 2) คณะผู้ประเมินดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทุกฉบับในตอนต้นที่ 2 โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รายข้อ รายด้าน และโดยรวม โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป 3) ผู้ประเมินดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทุกฉบับในตอนต้นที่ 3 ข้อเสนอแนะ โดยใช้การแจกแจงความถี่เป็นตารางแล้วนำเสนอความเรียงท้ายตาราง

5. ผลการวิจัย

5.1 การประเมินโครงการเสริมสร้างจิตอาสาเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนโรงเรียนบ้านเมืองแก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า ผลกระทบ (Impact) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ความยั่งยืน (Sustainability) และการถ่ายโอนความรู้ (Transportability) ของโครงการเสริมสร้างจิตอาสาเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนโรงเรียนบ้านเมืองแก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.56$, S.D.=0.53) พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านประสิทธิภาพ (Effectiveness) ($\bar{X}=4.58$, S.D.=0.51) ด้านความยั่งยืน (Sustainability) ($\bar{X}=4.56$, S.D.=0.52) ด้านการถ่ายโอนความรู้ (Transportability) ($\bar{X}=4.55$, S.D.=0.53) และด้านผลกระทบ (Impact) ($\bar{X}=4.54$, S.D.=0.54) ตามลำดับ

5.2 ผลการศึกษาผลกระทบ (Impact) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ความยั่งยืน (Sustainability) และการถ่ายโอนความรู้ (Transportability) ของโครงการเสริมสร้างจิตอาสาเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนโรงเรียนบ้านเมืองแก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า ผลการศึกษาผลกระทบ (Impact) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ความยั่งยืน (Sustainability) และการถ่ายโอนความรู้ (Transportability) ของโครงการเสริมสร้างจิตอาสาเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนโรงเรียนบ้านเมืองแก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.56$, S.D.=0.53) พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านประสิทธิภาพ (Effectiveness) ($\bar{X}=4.58$, S.D.=0.51) ด้านความยั่งยืน (Sustainability) ($\bar{X}=4.56$, S.D.=0.52) ด้านการถ่ายโอนความรู้ (Transportability) ($\bar{X}=4.55$, S.D.=0.53) และ ด้านผลกระทบ (Impact) ($\bar{X}=4.54$, S.D.=0.54) ตามลำดับ

5.3 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อโครงการเสริมสร้างจิตอาสาเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนโรงเรียนบ้านเมืองแก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า โดยรวมรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.56$, S.D.=0.52) พิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการเสริมสร้างจิตอาสา ($\bar{X}=4.58$, S.D.=0.51) ด้านความร่วมมือ ($\bar{X}=4.56$, S.D.=0.52) และด้านการพัฒนาทักษะทางสังคม ($\bar{X}=4.56$, S.D.=0.52)

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 การประเมินโครงการเสริมสร้างจิตอาสาเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนโรงเรียนบ้านเมืองแก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดยรวมรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งนี้ เป็นเพราะว่า ผู้ประเมินได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตอาสาให้คนไทยมีคุณธรรมจริยธรรมดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542) ได้เสนอว่าจิตอาสาปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) หมวด 1 บททั่วไปที่ว่าด้วยความมุ่งหมาย และมาตรา 7 ซึ่งมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องในด้านต่าง ๆ รวมถึงการรู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม และของประเทศชาติ ผ่านกระบวนการเรียนรู้โดยมีการกำหนดตัวบ่งชี้ 1.5 คุณธรรมจิตสาธารณะ และจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และพลโลกเป็นคุณลักษณะประการหนึ่งของคนไทยที่พึงประสงค์ และศึกษาแนวคิดทักษะทางสังคมเป็นพฤติกรรมทางสังคมที่สามารถเรียนรู้ได้ เกี่ยวข้องกับความสามารถในการริเริ่มพยายามดำรงอยู่คงไว้หรือรักษา ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ความสัมพันธ์ทางสังคม การติดต่อสื่อสารทางสังคม และเกี่ยวข้องกับความสามารถทางปัญญาสังคม การตระหนักทางสังคม และแรงจูงใจทางสังคม (Little, Swangler and Akin-Little, 2017) สอดคล้องกับการประเมินของ วุฒิพน รอดประพันธ์ (2561) ได้ประเมินโครงการเรื่องการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมโดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินชิป (CIPP Model) โรงเรียนวัดห้วยธารทหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ผลการประเมินพบว่า ผลการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมโดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินชิป (CIPP Model) โรงเรียนวัดห้วยธารทหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

6.2 การศึกษาผลกระทบประสิทธิผล ความยั่งยืน และการถ่ายโอนความรู้ ของโครงการเสริมสร้างจิตอาสาเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนโรงเรียนบ้านเมืองแก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งนี้ เป็นเพราะว่าผู้ประเมินได้ศึกษาองค์ประกอบของคุณภาพการศึกษาตามแนวคิดวิถีใหม่วิถีคุณภาพแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการประเมิน CIPIEST ดังที่ Stufflebeam and Shinkfield (2007) เสนอว่า ได้ปรับขยายรูปแบบการประเมิน CIPP โดยปรับขยายการประเมินผลผลิต ออกเป็นการประเมินผลกระทบ การประเมินประสิทธิผล การประเมินความยั่งยืน และการประเมินการถ่ายโอนความรู้ สิ่งที่ได้รับจากการประเมิน ได้แก่ โครงการหรือหลักสูตร แผนงานหรือสิ่งแทรกแซงต่างๆ โดยที่ส่วนขยายของมิติการประเมินที่เพิ่มขึ้นนี้มีความหมายครอบคลุมรวมถึงการประเมินผลผลิตเดิมและการประเมินผลลัพธ์ ทั้งนี้ความหมายของมิติการประเมินที่เพิ่มขึ้นพิจารณาได้จากการตั้งคำถามการประเมิน (evaluation questions) แต่ละมิติ

6.3 การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการเสริมสร้างจิตอาสาเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนโรงเรียนบ้านเมืองแก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ เป็นเพราะว่าผู้ประเมินได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และจิตอาสา ดังที่ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552) ได้เสนอว่า การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางเทคโนโลยีทำให้ประเทศไทยต้องเร่งพัฒนาตนเอง เพื่อให้ทันการเปลี่ยนแปลงและสามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ ซึ่งกระแสการเร่งพัฒนาและสภาพเศรษฐกิจที่ต้องแข่งขันทำให้คนไทยเกิดการแข่งขันมีค่านิยมทางวัตถุนิยมสูงขึ้น เกิดการเอาเปรียบซึ่งกันและกัน มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับ ตนเอง

มากกว่าส่วนรวม ขาดคุณธรรมจริยธรรม ขาดสมดุลทางด้านจิตใจและวัตถุโดยมีความโน้มเอียงไปนิยมวัตถุมากกว่าจิตใจมากขึ้น สอดคล้องกับการประเมินโครงการของ ภัทรนิษฐ์ วงศ์บุญญฤทธิ์, สุระศักดิ์ ฉายขุนทด และไกร เกษทัน (2563) ได้ประเมินโครงการเรื่อง การประเมินผลโครงการ การพัฒนาให้ ผู้เรียนมีทักษะชีวิต จิตสาธารณะและธรรมแห่งใจด้วย S & S Model และวิธี ทอ.บ. ตามรอยพ่ออย่าง ยั่งยืน ผลการประเมินโครงการพบว่า มีข้อเสนอแนะคือ 1)สถานศึกษาควรดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง 2)ผู้บริหารควรพัฒนา สนับสนุนและสร้างความร่วมมือในการดำ เนินโครงการ 3)ควรจัดระบบการ ประสานงานภายในให้ชัดเจน สร้างความเข้าใจระหว่างกันให้มากขึ้น และ 4)ควรประสานความร่วมมือใน การสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภายนอกให้เพิ่มมากขึ้น

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.1.1 ผลประเมินโครงการเสริมสร้างจิตอาสาเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียน โรงเรียนบ้านเมืองแก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า ด้านปัจจัย เบื้องต้น มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเมื่อนำมาจัดอันดับค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นปรากฏว่ามี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่า การประเมินโครงการในด้านปัจจัยเบื้องต้น เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วย สนับสนุนให้โครงการประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้เป็นการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ก่อนที่จะลงมือดำเนินโครงการตามแผน ดังนั้น ผู้บริหารในระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน ควรมีการกำหนดนโยบายอย่างชัดเจนและให้การสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายด้านปัจจัย เบื้องต้นอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้เกิดประสิทธิผลตามสภาพบริบท

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

7.2.1 ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรกำหนดนโยบายและส่งเสริมสนับสนุนการ ใช้ประเมินผลการประเมินโครงการเสริมสร้างจิตอาสาเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนตามบริบท อย่างเหมาะสม และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง

7.2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำนโยบายสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมตาม โครงการเสริมสร้างจิตอาสาเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนมาปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมมีการ มอบหมายงานตามโครงสร้างการบริหารสถานศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน และติดตามการดำเนินโครงการ โดยชุมชนหรือองค์กรภายนอกมีส่วนร่วมอย่างสม่ำเสมอ

7.2.3 ครู และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ผู้บริหารมอบหมาย โดยพิจารณาจากผลการประเมินโครงการที่ผ่านนำมาปรับปรุงบูรณาการในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม

7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

7.3.1 ผลจากการประเมินโครงการเสริมสร้างจิตอาสาเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของ นักเรียนโรงเรียนบ้านเมืองแก ด้านปัจจัยเบื้องต้นมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ควรมีการวิจัยในครั้งต่อไปเชิงลึกเพื่อ ประเมินโครงการเสริมสร้างจิตอาสาเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนโรงเรียนด้านดังกล่าวให้มีการ พัฒนาในทางที่ดีขึ้น โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนาในลักษณะการพัฒนารูปแบบ

8. บรรณานุกรม

- ชลายุทธ์ ครุฑเมือง และนิออน พิณประดิษฐ์. (2551). การพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมของเยาวชนไทย. **วารสารหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น**. 2(1). 40-50.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). **สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ**. กรุงเทพฯ : วีพรี้นท์.
- ทิตินา เขมมณี. (2546). **กิจกรรมปลูกฝังค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพฯ : เมธีทีปส์.
- ภัทรนิษฐ์ วงศ์บุญญฤทธิ์, สุระศักดิ์ ฉายขุนทด และไกร เกษทัน. (2563). การประเมินผลโครงการ การพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิต จิตสาธารณะและธรรมแห่งใจด้วย S & S Model และวิถี ทอ.บ. ตามรอยพ่ออย่างยั่งยืน การประเมินผลโครงการการพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิต จิตสาธารณะ และธรรมแห่งใจด้วย S & S Model กับวิถี ทอ.บ. ตามรอยพ่ออย่างยั่งยืน ของโรงเรียนทหารอากาศบำรุง จังหวัดนครราชสีมา. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**. 14(2). 173-185.
- ยุทธนา วรณปิติ; และสุพิธา เริงจิต. (2542). **สำนักพลเมือง ความเรียงว่าด้วยประชาชนบนเส้นทางประชาสังคม**. กรุงเทพฯ : มูลนิธิการเรียนรู้และพัฒนาประชาสังคม.
- โรงเรียนบ้านเมืองแก. (2565). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565**. บุรีรัมย์ : โรงเรียนบ้านเมืองแก.
- วิทย์พัฒน์ สี่หา และคณะ. (2552). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับจิตสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี. **มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา**. 1(1). 170-171.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2552). **เทคนิคการประเมินโครงการ**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). **รายงานการสัมมนาเรื่อง 6 ปี กับการปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- หฤทัย อาจปฐ. (2544). **ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิตและความสามารถในการ เรียนรู้ด้วยตนเองกับการมีจิตสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล**. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Laugeson, E. A., Gantman, A., Kapp, S. K., Orenski, K., & Ellingsen, R. (2015). A randomized controlled trial to improve social skills in young adults with autism spectrum disorder : The UCLA PEERS® program. **Journal of Autism and Developmental Disorders**. 45(12). 3978-3989.
- Little, S. G., Swangler, J., & Akin-Little, A. (2017). Defining Social Skills. In **Handbook of Social Behavior and Skills in Children**. CA : Jossey-Bass.
- Stufflebeam and Daniel, (2003). The CIPP model for Evaluation. **International Handbook of Educational Evaluation**. 9. 31-62.
- Stufflebeam, D. L. and Shinkfield, A.J.. (2007). **Evaluation theory model & Applications**. CA : Jossey-Bass.